

Sygn. akt III AUa 499/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek (spr.) SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r. w Szczecinie

sprawy D. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 kwietnia 2014 r. sygn. akt IV U 29/14

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koszalinie IV Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka - Szkibiel

Sygn. akt III AUa 499/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 listopada 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. stwierdził, że D. T. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od 1 do 21 marca 2010r. oraz od 30 kwietnia 2010r. do 25 kwietnia 2011r. i ustalił podstawy wymiaru składek za wskazane okresy.

D. T. zaskarżył powyższą decyzję i podniósł następujące zarzuty:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne uznanie, iż ubezpieczony nie spełnia przesłanek do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Wskazując na powyższe zarzuty ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresach: od 1 do 21 marca 2010r., od 30 kwietnia do 31 sierpnia 2010r. oraz od 13 stycznia do 25 kwietnia 2011r. oraz, że spełnia przesłanki do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ponadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 8 listopada 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. stwierdził, że D. T. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu w okresie od 1 do 21 marca 2010r. oraz od 30 kwietnia 2010r. do 25 kwietnia 2011r. i ustalił podstawy wymiaru składek za wskazane okresy.

Ubezpieczony w złożonym odwołaniu nie przeczył, że prowadził działalność gospodarczą. Natomiast kwestionował okresy, w których działalność taka była prowadzona oraz kwestionował wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Okręgowy wskazał, że ustawa z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst Dz. U. 2013r. poz. 1442 ze zm.) nałożyła obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych na osoby fizyczne, które na terenie Polski są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy).

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych ubezpieczonych, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku (art. 18 ust. 8 ustawy).

W art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zostały określone warunki, na których niektóre osoby prowadzące pozarolniczą działalność mają prawo opłacać składki na ubezpieczenia społeczne na preferencyjnych warunkach. Prawa do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od preferencyjnej podstawy wymiaru nie mają ci przedsiębiorcy, którzy prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed podjęciem działalności gospodarczej prowadzili pozarolniczą działalność.

Sąd Okręgowy wskazał, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że D. T. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nr (...) prowadzonej przez

Wójta Gminy M. w okresie od 3 kwietnia 1991r. do 26 kwietnia 2011r. Ponadto prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nr (...) prowadzonej przez Wójta Gminy M. w okresie od 20 kwietnia 1997r. do 15 października 1999. Z zaświadczeń tych wynika, że ubezpieczony nie zgłaszał zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej.

W wyniku kontroli podatkowej Naczelnik (...) Urzędu Skarbowego w K. stwierdził, że D. T. prowadził niezgłoszoną działalność gospodarczą w postaci wynajmu domków i przyczep kempingowych w miesiącach marzec - sierpień 2010r. oraz styczeń - sierpień 2011r.

Ubezpieczony w trakcie przesłuchania przed Sądem przyznał, że w roku 1997 prowadził sklep spożywczy znajdujący się w S. przy ul. (...). Przyznał również, że w latach 2010 - 2011 prowadził działalność gospodarczą w postaci wynajmu domków i przyczep kempingowych. Natomiast zaprzeczył, że prowadził faktycznie działalność gospodarczą przed dniem 1 marca 2010r. W jego ocenie, obowiązek ubezpieczenia istnieje do rzeczywistego zaprzestania działalności gospodarczej, a nie wyrejestrowania firmy. W związku z tym powinien mieć prawo do skorzystania z możliwości uiszczania składki na ubezpieczenie w wysokości 30 % minimalnego wynagrodzenia.

D. T. w odwołaniu od zaskarżonej decyzji stwierdził, że wpis do rejestru przedsiębiorców nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności. Wpis do rejestru przedsiębiorców rodzi oczywiście domniemanie, iż osoba która dokonała takiego wpisu, jest traktowana jak prowadząca działalność, ale domniemanie takie można obalić.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko, że decydujące znaczenie dla istnienia obowiązku ubezpieczeń ma faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej, a nie tylko posiadanie uprawnień do jej prowadzenia. W praktyce bowiem, okres faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej może nie pokrywać się z okresem wyznaczonym datą wskazaną we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej jako data rozpoczęcia wykonywania działalności oraz datą wykreślenia wpisu z tejże ewidencji.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie można bezkrytycznie podzielić stanowiska organu rentowego, zawartego w odpowiedzi na odwołanie, że faktyczne zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej, które nie znalazło odzwierciedlenia w ewidencji tej działalności, nie powoduje wyłączenia z ubezpieczenia społecznego.

Sąd Okręgowy wskazał, że rzecz jednak w tym, iż ubezpieczony nie wykazał, że przed dniem 1 marca 2010r. nie prowadził faktycznie działalności gospodarczej. Na powyższą okoliczność D. T. nie przytoczył żadnych okoliczności ani dowodów. Zdaniem Sądu Okręgowego z materiału sprawy wynika, że ubezpieczony faktycznie prowadził działalność gospodarczą. Świadczy o tym wydruk strony internetowej z 2014r. o prowadzeniu (od 14 lat) sklepu spożywczego w S. pod nazwą Sklep (...) ze wskazaniem wpisu do ewidencji działalności gospodarczej o nr (...). Podobnie o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej świadczy również inny wydruk strony internetowej z 2014r., z którego wynika, że ubezpieczony wraz ze swoją matką prowadzą działalność gospodarczą w postaci wynajmu pokoi gościnnych, domków kempingowych oraz pola namiotowego.

Ubezpieczony w sposób przekonywujący nie zaprzeczył powyższym informacjom internetowym. Wskazał natomiast, że jego matka prowadzi działalność gospodarczą od wielu lat i jemu pomaga finansowo, albowiem sam nie posiada stałej pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego należało uznać, że ubezpieczony nie wykazał, że przed dniem 1 marca 2010r. nie prowadził faktycznie działalności gospodarczej.

O kosztach zastępstwa procesowego (punkt II sentencji) Sąd Okręgowy postanowił na podstawie art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie Wydziału IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych złożył ubezpieczony. Zaskarżył wyrok w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż ubezpieczony D. T. nie wykazał, iż w okresie do dnia 1 marca 2010r. nie prowadził faktycznie działalności gospodarczej, co w konsekwencji spowodowało oddalenie odwołania,
2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, iż wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie przekracza kwotę 50.000,00 zł, a w konsekwencji zasądzeniu od ubezpieczonego na rzecz ZUS Oddział w K. kwoty 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, podczas gdy rzeczywista wartość przedmiotu sporu nie przekracza w/w kwoty,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne uznanie, iż ubezpieczony D. T. nie spełnia przesłanek do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę,
4. naruszenie prawa materialnego, tj. § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztom/ pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1249 z późn. zm.) poprzez jego niezastosowanie.

W związku z powyższym wniósł o:

5. zmianę zaskarżonego wyroku w całości, poprzez uznanie, iż ubezpieczony D. T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz wypadkowemu w okresach: od 1.03.2010r. do 21.03.2010r., od 30.04.2010r. do 31.08.2010r. oraz od 13.01.2011r. do 25.04.2011r. oraz, że ubezpieczony spełnia przesłanki do opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w wysokości nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę,
6. zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie,
7. wniósł o przekazanie sprawy Sądowi I-szej instancji do ponownego rozpoznania.

Apelujący wskazał, że decyzją z dnia 8 listopada 2013r. ZUS Oddział w K. ustalił, iż ubezpieczony podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu w okresach: od 1.03.2010r. do 21.03.2010r. oraz od 30.04.2010r. do 25.04.2011r. W odpowiedzi ubezpieczony D. T. nie zgodził się na uznanie, iż prowadził działalność gospodarczą w okresach od 1.03.2010r. do 21.03.2010r. i od 30.04.2010r. do 25.04.2011r. oraz zadeklarowanie składek na ubezpieczenie społeczne nie niższej niż 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Ubezpieczony twierdził bowiem, że faktycznie wykonywał działalność w następujących okresach: od 1.03.2010r. do 21.03.2010r. oraz od 30.04.2010r. do 31.08.2010r. oraz od 13.01.2011r. do 25.04.2011r. oraz, że spełnia przesłanki do opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w wysokości nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Ubezpieczony wskazał, iż ZUS Oddział K. nie kwestionował faktu, iż we wcześniejszych okresach ubezpieczony działalności gospodarczej faktycznie nie prowadził.

Ubezpieczony złożył w Urzędzie Skarbowym wyjaśnienia w tej sprawie - zarówno US jak i ZUS Oddział w K. uznały, iż ubezpieczony wykonywał faktycznie działalność gospodarczą dopiero od dnia 1 marca 2010r. i od tego dnia zażądały zapłaty należności publicznoprawnych.

Apelujący podkreślił, że w ocenie Sądu I instancji ubezpieczony nie wykazał, że nie prowadził faktycznie działalności gospodarczej przed dniem 1 marca 2010r. Sąd orzekający zwrócił bowiem uwagę, iż w sieci internet w dalszym ciągu widnieją informacje, że ubezpieczony prowadzi do dnia dzisiejszego sklep spożywczy oraz wynajem pokoi gościnnych, domków kempingowych oraz pola namiotowego. Ubezpieczony, na rozprawie w dniu 14 kwietnia 2014r.

stwierdził, iż wpisy powyższe są nieaktualne. Podkreślił, że od wielu lat sklep spożywczy jest własnością siostry ubezpieczonego a wynajmem zajmuje się matka- M. T.. Odwołujący zwrócił uwagę, iż wpisy w internecie nie mogą stanowić podstawy domniemania co do rzeczywistego prowadzenia działalności przez ubezpieczonego. Wpisy w internecie mają bowiem tę właściwość, iż praktycznie nigdy nie da się ich usunąć - informacja raz „zapamiętana” przez sieć internetową będzie w niej krążyła wiele lat. D. T. wyjaśnił, iż wpisy te od wielu lat są nieaktualne i w sposób przekonujący uzasadnił swoje stanowisko. Zdaniem apelującego brak jest jakichkolwiek innych dowodów, iż ubezpieczony wykonywał działalność gospodarczą przed dniem 1 marca 2010r.

Apelujący wskazał, że zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt. 1 ustawy, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30 % kwoty minimalnego wynagrodzenia. Przepisy ust. 1 nie mają zastosowania do osób, które prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej] prowadziły pozarolniczą działalność.

Ubezpieczony wskazał, iż nie prowadził faktycznie działalności gospodarczej przed dniem 1.03.2010r., w związku z czym powinien móc skorzystać z możliwości uiszczenia składki na ubezpieczenie w wysokości 30 % minimalnego wynagrodzenia. W ocenie ubezpieczonego, obowiązek ubezpieczenia istnieje do rzeczywistego zaprzestania działalności gospodarczej, a nie wyrejestrowania firmy. Wpis do rejestru przedsiębiorców nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności. Wpis ten rodzi oczywiście domniemanie, iż osoba która dokonała takiego wpisu, jest traktowana jak prowadząca działalność, ale domniemanie takie można obalić. Tak orzekł Sąd Okręgowy Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie (sygn. akt: VII U 1905/10).

Za prowadzenie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy jednak rozumieć rzeczywistą działalność zarobkową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Wpis w ewidencji działalności gospodarczej (zarejestrowanie) ma natomiast przede wszystkim znaczenie formalne, czyli charakter deklaratoryjny - jego istnienie nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności, ale jedynie prowadzi do domniemania prawnego (art. 234 kodeksu postępowania cywilnego), według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Strona może jednak obalić to domniemanie, co ubezpieczony uczynił w swoich wyjaśnieniach oraz wcześniejszych pismach, kierowanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. oraz Urzędu Skarbowego w K..

W ocenie skarżącego, Sąd 1 instancji niezasadnie przyznał na rzecz (...) Oddział w K. koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3.600 zł. Zastosowanie takiej stawki byłoby uzasadnione jedynie w sytuacji gdy wartość przedmiotu sporu przekraczałaby 50.000,00 zł. Tymczasem w niniejszej sprawie, spór dotyczy nieopłaconych składek na rzecz ZUS z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej za okres od 01.03.2010r. do 21.03.2010r. i od 30.04.2010r. do 25.04.2000r. Wysokość tych składek w żadnej mierze nie przekracza wartości 50.000,00 zł

Skarżący zwrócił uwagę, iż w jego ocenie w niniejszej sprawie winien mieć zastosowanie § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1249 z późn. zm.). Stawce minimalnego wynagrodzenia radcowskiego przewidzianej w § 11 ust. 2 rozporządzenia, podlegają bowiem wszystkie sprawy z szeroko rozumianego postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych. W szczególności stawka przewidziana w tym przepisie znajduje zastosowanie w sprawach dotyczących odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne (wyrok SA w Katowicach z dnia 17 maja 2007r., III AUa 469/06, niepubl.).

Organ rentowy złożył odpowiedź na apelację, w której wniosł:

1. o oddalenie apelacji w całości;

2. o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się zasadna.

Skarżący kwestionując ustalenie wysokości podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za okresy objęte zaskarżoną decyzją, faktycznie kontestuje przypisanie mu statusu przedsiębiorcy prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą.

Niespornym jest, że w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy M. zarejestrowano pod numerem 787 rozpoczęcie od dnia 3.04.1991r. działalności gospodarczej, której przedmiotem było prowadzenie pola namiotowego. Działalność ta została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej w dniu 26.04.2011r. Natomiast pod numerem 2380 ewidencji widnieje wpis o prowadzeniu przez ubezpieczonego działalności gospodarczej od 20.04.1997r. do 15.10.1999r. – sklepu spożywczego w S.. Tym samym działalność prowadzona w okresie od 20.04.1997r. do 15.10.1999r. nie jest tak istotna w sprawie. Odnośnie zarejestrowanej w dniu 3.04.1991r. działalności, określenie przez samego przedsiębiorcę daty rozpoczęcia działalności gospodarczej rodzi domniemanie faktycznego podjęcia i wykonywania tej działalności do chwili wykreślenia jej z ewidencji. Z dniem 26.04.2011r. nastąpiło wykreślenie działalności z ewidencji.

Rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej skutkuje obowiązkiem ubezpieczonego jako przedsiębiorcy podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, określonym w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm. - dalej ustawa systemowa) od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania. Bowiem przepisy ustawy systemowej, ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), a także obowiązującej do dnia 21 sierpnia 2004 r., ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), stoją na gruncie formalnego (z reguły) pojmowania "wykonywania" działalności gospodarczej, a w konsekwencji także formalnego określania granic czasowych przymusu ubezpieczenia. Taka właśnie wykładnia tych przepisów została sformułowana w utrwalonych już poglądach judykatury. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 stycznia 2005 r., sygn. I UK 105/04 (OSNP 2005 Nr 13, poz. 198) stwierdził, że zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś z mocy art. 12 tejże ustawy - także ubezpieczenia wypadkowego. Przymusem ubezpieczenia objęte są osoby, które - stosownie do art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy - prowadzą działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Obowiązek ubezpieczenia trwa - wedle art. 13 pkt 4 ustawy - "od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności". Według art. 2 ust. 1 ustawy - Prawo działalności gospodarczej, w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2004 r., działalnością gospodarczą jest "zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły". Działalność taka podlega obowiązkowemu zgłoszeniu organowi ewidencyjnemu (art. 88b). Obowiązek ten obejmuje także zmiany "stanu faktycznego i prawnego odnoszące się do przedsiębiorcy i wykonywanej przez niego działalności gospodarczej (...) powstałe po dniu dokonania wpisu do ewidencji działalności gospodarczej". Wpis do ewidencji nie tylko "legalizuje" więc wykonywanie działalności gospodarczej, ale też wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą.

Stanowisko to znajduje także potwierdzenie w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., sygn. I UK 80/05 (OSNP 2006 Nr 19-20, poz. 309), z którego poglądami identyfikuje się Sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy w motywach tego orzeczenia stwierdził ponadto, że w przepisie art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych chodzi o faktyczne wykonywanie działalności pozarolniczej, w tym gospodarczej. Oznacza to, iż wykonywanie działalności pozarolniczej (gospodarczej) w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r., to rzeczywista działalność o cechach określonych w art. 2 ust. 1 Prawa działalności

gospodarczej, czyli działalność zarobkowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Ocena, czy działalność gospodarcza jest wykonywana, należy więc przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero następnie do ich kwalifikacji prawnej. Takie samo znaczenie w sferze ustaleń faktycznych ma wpis w ewidencji działalności gospodarczej. Stosownie do uregulowania art. 7 ust. 2 Prawa działalności gospodarczej przedsiębiorca, będący osobą fizyczną, może podjąć działalność po uzyskaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Zatem istnienie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nie przesądza o faktycznym prowadzeniu tej działalności, ale prowadzi do domniemania prawnego (art. 234 k.p.c.), według którego osoba wpisana do ewidencji jest traktowana jako prowadząca działalność gospodarczą. Domniemanie takie może być obalone, ale wymaga to przeprowadzenia przeciwdowodu (vide także orzeczenia wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2006 r., sygn. I UK 289/05, z dnia 8 grudnia 2009 r. sygn. I UK 179/09, LEX 585712, z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. I UK 11/11, LEX 1043978).

Spór w rozpoznawanej sprawie faktycznie koncentrował się na ustaleniu, czy w objętych zaskarżoną decyzją okresach od 1.03.2010r. do 21.03.2010r. oraz od 30.04.2010r. do 25.04.2011r. ubezpieczony prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, której prowadzenie rodzi obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, od podstaw wymiaru składek ustalonych przez organ rentowy. Sporne było więc również to, czy przed dniem 1 marca 2010r. ubezpieczony faktycznie działalność gospodarczą prowadził.

Jak już wskazano przedmiotem oceny winna być działalność gospodarcza zarejestrowana w okresie od 3.04.1991r. do 26.04.2011r. (prowadzenie pola namiotowego). Należy zatem ustalić (w organie rejestrowym, Urzędzie Skarbowym, w drodze przesłuchania ubezpieczonego) jaki jest zakres takiej działalności, jakie faktycznie czynniki składają się na prowadzenie pola namiotowego, czy otrzymane przez Sąd Apelacyjny dokumenty z urzędu Skarbowego w K. dotyczą tej właśnie działalności. Należy zauważyć, że pismo z Urzędu Skarbowego z dnia 18.05.2012r. (akta rentowe – plik) dotyczy prowadzenia niezgłoszonej działalności gospodarczej w zakresie wynajmu domków i przyczep kempingowych. Należy zatem ustalić, czy wynajem domków i przyczep kempingowych mieści się w zakresie działalności zarejestrowanej pod pozycją 787 (prowadzenie pola namiotowego od 3.04.1991r. – 26.04.2011r.) i czy ta działalność była w ogóle zgłoszona do urzędu Skarbowego. Na taką możliwość wskazuje druga z otrzymanych z Urzędu Skarbowego informacja. W piśmie z dnia 23.07.2012r. (akta rentowe plik). Urząd Skarbowy wskazał, że złożone dokumenty podatkowe za lata 1997 i następne dotyczyły działalności gospodarczej – sklepu spożywczego. Urząd wskazał nadto, że nie ma informacji o zawieszeniu lub ewentualnej likwidacji tej działalności. Tymczasem co innego wynika z informacji uzyskanej od Wójta Gminy M. (pismo z 5.06.2012r. – akta rentowe plik); działalność w zakresie prowadzenia sklepu spożywczego zarejestrowana była w okresie od 20.04.1997r. do 15.10.1999r. Te rozbieżności muszą zostać wyjaśnione.

Istotne zatem są następujące fakty:

1. ubezpieczony sam zgłosił się do ubezpieczeń społecznych w okresach:

-.

- 1.03.2010r. – 21.03.2010r.,
- 30.04.2010r. – 31.08.2010r.,
- 13.01.2011r. – 25.04.2011r.,

2. decyzja organu rentowego obejmuje okresy:

- 1.03.2010r. – 21.03.2010r.,
- 30.04.2010r. – 25.04.2011r.,

3. sporny pozostaje zatem faktycznie jeden okres od 1.09.2010r. – 12.01.2011r. oraz okres przed 1.03.2010r.;

4. w uzyskanych z Urzędu Skarbowego protokołach z kontroli (k. 57) nie ma żadnych zapisów z prowadzenia działalności w okresie 1.09.2010r. – 12.01.2011r.,

5. ubezpieczony prowadził dwie formy działalności gospodarczej:

- od 3.04.1991r. do 26.04.2011r. pole namiotowe,
- od 20.04.1997r. do 15.10.1999r. sklep spożywczy.

Mając te okresy na uwadze należy przeanalizować cały materiał dowodowy, uzupełnić ten materiał o pełne informacje dotyczące zakresu prowadzonych działalności gospodarczych, form opodatkowania i zgłoszenia (lub nie) tych działalności stosownym organom (zwłaszcza zakresu działalności „prowadzenie pola namiotowego” i „wynajem domków i przyczep kempingowych”).

Dopiero ustalenie i porównanie tych faktów da podstawy do rozstrzygnięcia czy decyzja organu rentowego jest prawidłowa – zarówno co do okresów podlegania ubezpieczeniom, jak i możliwości uiszczenia składki na ubezpieczenie w wysokości 30% minimalnego wynagrodzenia.

Mając powyższe okoliczności na uwadze orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 §4 kpc.

SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka - Szkibiel